

Kerjasama pelbagai pihak bina ketahanan hadapi bencana banjir

• Banjir mengakibatkan kerosakan teruk kepada infrastruktur jalan raya, menyulitkan usaha menyelamatkan dan penghantaran bantuan selain menimbulkan risiko keselamatan kepada penduduk

• Malaysia perlu bergerak ke arah pembangunan lebih mapan dan berdaya tahan bagi memastikan keselamatan rakyat serta kelangsungan hidup mereka sentiasa terjamin

Pensyarah di Pusat Pengajian Pengurusan Teknologi dan Logistik, Kolej Perniagaan, Universiti Utara Malaysia (UUM)

Oleh Prof Madya Dr Mohd Azril Ismail
bhrencana@bh.com.my

Bencana banjir melanda negeri utara dan Pantai Timur Semenanjung iaitu Kedah, Kelantan dan Terengganu menyebabkan banyak kerosakan besar terhadap infrastruktur serta kehidupan penduduk.

Setiap tahun, isu banjir menjadi lebih kerap dan parah serta menekan, menunjukkan pelbagai faktor seperti perubahan iklim, urbanisasi atau pembangunan tidak terkawal serta kelemahan sistem pengurusan bencana negara perlu diberikan perhatian segera oleh kerajaan.

Pusat pemindahan semakin dipenuhi mangsa banjir memerlukan perlindungan, makanan dan sokongan kesihatan serta keselamatan diri, sekali gus menekankan

kepentingan bantuan daripada Kerajaan Persekutuan kepada kerajaan negeri menangani cabaran ini.

Banjir mengakibatkan kerosakan teruk kepada infrastruktur jalan raya, menyulitkan usaha menyelamatkan dan penghantaran bantuan, selain menimbulkan risiko keselamatan kepada penduduk.

Ramai mangsa terpaksa meredah arus deras untuk mendapatkan bekalan asas atau urusan lain, boleh menyebabkan kemalangan dan kehilangan nyawa.

Keadaan ini jelas menunjukkan pentingnya pematuhan kepada Akta Jalan, Parit dan Bangunan 1974 (Akta 133), menggariskan keperluan memastikan jalan raya dan infrastruktur berkaitan dibina dengan ketahanan terhadap bencana alam.

Kerosakan infrastruktur ini turut menjejaskan akses perkhidmatan kesihatan dan pendidikan. Hospital dan klinik di kawasan terjejas tidak dapat beroperasi kerana terputus bekalan elektrik dan air, sekolah ditutup dalam tempoh masa panjang.

Ini memberi kesan besar terhadap kesejahteraan fizikal dan mental masyarakat, terutama kanak-kanak terlepas sesi pembelajaran dan memerlukan sokongan psikososial akibat trauma banjir.

Oleh itu, penting untuk menilai semula strategi pembangunan infrastruktur dengan mengambil kira aspek ketahanan bencana, supaya perkhidmatan kritikal dapat terus berfungsi dengan baik ketika bencana.

Selain kerosakan fizikal, banjir juga membawa implikasi kesihatan serius. Air banjir tercemar dengan pelbagai bahan buangan dan najis menjadi medium kepada penyakit berjangkit seperti leptospirosis, kolera dan demam denggi.

Penyakit ini boleh menular dengan cepat, terutama di pusat pemindahan sementara dan mempunyai akses terhad kepada kemudahan sanitasi yang baik.

Kementerian Kesihatan (KKM) mengeluarkan amaran peningkatan risiko penyakit berjangkit di kawasan terjejas dan pelbagai langkah proaktif diambil, termasuk penyediaan bekalan ubat-ubatan serta vaksin.

Namun, kesedaran dan kerjasama penduduk setempat amat diperlukan. Akta Pencegahan dan Pengawalan Penyakit Berjangkit 1988 (Akta 342) harus dikuatkuasakan dengan ketat bagi memastikan setiap individu dipindahkan menjalani pemeriksaan kesihatan dan menerima rawatan sewajarnya.

Selain penyakit bawaan air, banjir juga memberi

kesan kepada kesihatan mental mangsa. Trauma akibat kerugian kehilangan harta benda, tempat tinggal dan ahli keluarga memberi tekanan emosi mendalam kepada mangsa banjir.

Pusat pemindahan perlu dilengkapi dengan perkhidmatan kaunseling bagi membantu mangsa menghadapi trauma ini. Program sokongan psikososial perlu disediakan, terutama bagi kanak-kanak dan warga emas yang lebih terdedah kepada kesan psikologi akibat bencana.

Walaupun kerajaan negeri adalah pihak pertama bertanggungjawab menguruskan bencana, peranan Kerajaan Persekutuan tidak boleh dipandang remeh.

Rangka strategi mitigasi jangka panjang

Sumber kewangan, logistik dan tenaga kerja kerajaan pusat amat diperlukan untuk memastikan bantuan dapat disalurkan secara berkesan.

Agensi Pengurusan Bencana Negara (NADMA) perlu memainkan peranan lebih aktif dengan menyelaras semua agensi berkaitan seperti Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia (JBPM), Angkatan Tentera Malaysia (ATM) serta sukarelawan pertubuhan bukan kerajaan (NGO).

Kerajaan Persekutuan perlu memastikan dana kecemasan disalurkan segera kepada kerajaan negeri, bukan sahaja untuk membantu proses pemindahan tetapi membaik pulih infrastruktur rosak.

Selain itu, strategi mitigasi jangka panjang perlu dirancang bagi mengurangkan risiko dan kesan banjir pada masa hadapan, termasuk membina empangan baharu atau memperkukuhkan sistem saliran sedia ada.

Peranan Kerajaan Persekutuan juga merangkumi penyediaan pelan tindakan komprehensif mengurangkan risiko banjir berlaku pada masa akan datang termasuk pelaksanaan program pemuliharaan dan pencegahan seperti pemulihan kawasan tadahan air, pembinaan infrastruktur tahan banjir dan pemantauan pembangunan di kawasan berisiko tinggi.

Kerjasama dengan pihak swasta dan komuniti setempat dalam usaha mitigasi juga perlu digalakkan, supaya masyarakat lebih bersedia menghadapi kemungkinan banjir pada masa hadapan.

Banjir bukan sahaja membawa kerosakan fizikal tetapi memberi impak sosial dan ekonomi yang besar. Banyak kawasan pertanian musnah, menyebabkan kehilangan sumber pendapatan kepada petani.

Perniagaan kecil juga mengalami kerugian besar kerana premis ditenggelami air. Pemulihan ekonomi pasca banjir memerlukan intervensi segera kerajaan dalam bentuk bantuan kewangan dan kredit mikro bagi membolehkan masyarakat bangkit semula daripada musibah ini.

Kementerian Pembangunan Luar Bandar perlu mengadakan program sokongan ekonomi di kawasan terjejas bagi membantu mereka yang kehilangan sumber pendapatan.

Bantuan ini termasuk menyediakan modal memulakan semula perniagaan kecil dan pertanian, selain memberikan latihan dalam bidang kemahiran bagi membolehkan mereka beradaptasi dengan situasi

baharu selepas bencana.

Kerajaan perlu mempertimbangkan penubuhan dana khas untuk membantu mangsa banjir membina semula kehidupan mereka termasuk skim pinjaman tanpa faedah untuk membaik pulih rumah rosak.

Kerjasama dengan sektor swasta juga penting untuk menyediakan peluang pekerjaan dan membantu pemulihan ekonomi di kawasan terjejas.

Usaha pemulihan ini perlu dilakukan dengan pantas dan berkesan bagi memastikan mangsa banjir dapat kembali menjalani kehidupan normal dan ekonomi tempatan dapat dipulihkan.

Dalam menghadapi cabaran perubahan iklim dan urbanisasi pesat, Malaysia perlu bergerak ke arah pembangunan lebih mapan dan berdaya tahan bagi memastikan keselamatan rakyat serta kelangsungan hidup mereka sentiasa terjamin.

Selain itu, kesedaran masyarakat terhadap risiko banjir dan langkah keselamatan perlu dipertingkatkan. Pendidikan dan latihan mengenai tindakan perlu diambil sebelum, semasa dan selepas banjir perlu diberikan secara menyeluruh kepada semua lapisan masyarakat.

Dengan kerjasama dan sokongan dari semua pihak, Malaysia dapat membina ketahanan yang lebih baik menghadapi bencana alam pada masa hadapan dan memastikan kesejahteraan rakyat sentiasa terpelihara.

